



EIB MEDEDELINGEN

2 - 1998 · N° 97
ISSN 0250-3913

DEN EUROPÆISKE INVESTERINGSBANK
EUROPÄISCHE INVESTITIONSBANK
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
EUROPEAN INVESTMENT BANK
BANCO EUROPEO DE INVERSIONES

BANQUE EUROPEENNE D'INVESTISSEMENT
BANCA EUROPEA PER GLI INVESTIMENTI
EUROPESE INVESTERINGSBANK
BANCO EUROPEU DE INVESTIMENTO
EUROOPAN INVESTOINTIPANKKI
EUROPEISKA INVESTERINGSBANKEN

Initiatieven van de Europese Investeringsbank voor het scheppen van arbeidsplaatsen in het MKB

De Europese Raad had tijdens zijn bijeenkomst in Amsterdam in juni vorig jaar de Europese Investeringsbank verzocht om ter bevordering van de werkgelegenheid in Europa nieuwe instrumenten voor de financiering van het vernieuwende, hoogwaardig technologische en snelgroeiende midden- en kleinbedrijf (MKB) te ontwikkelen. De Bank heeft met haar „Amsterdam Special Action Programme” (ASAP) voor de periode tot eind 2000 op dit verzoek gereageerd en heeft in november al de eerste resultaten aan de buitengewone Europese Raad over werkgelegenheid in Luxemburg kunnen presenteren.



FINANCIERINGSPROBLEMEN VAN HET MKB BELEMMEREN DE GROEI-MOGELIJKHEDEN

Nieuwe werkgelegenheid ontstaat in de Europese Unie voor het merendeel in het MKB. Zo hebben in de periode 1988 - 1995 bedrijven met minder dan 100 werknemers gemiddeld 260 000 nieuwe banen per jaar geschapen, terwijl in ondernemingen met meer dan 100 werknemers in diezelfde periode jaarlijks ongeveer 220 000 banen zijn geschrapt. Kleine ondernemingen in snelgroeiende bedrijfstakken leveren een bijzonder hoge bijdrage aan de werkgelegenheid. Dat had nog hoger kunnen zijn, wanneer kleine en vooral jonge bedrijven een betere toegang tot investeringskapitaal zouden hebben.

Bedrijven die nog geen tien jaar bestaan hebben over het algemeen noch toegang tot door derden verstrekt eigen kapitaal, noch tot bankkredieten met een looptijd van meer dan een jaar. Zij moeten zich financieren met handelskredieten of kortlopende leningen, die in Italië bijvoorbeeld meer dan 100% van het nettobedrijfskapitaal uitmaken, in Frankrijk 60% en in Groot-Brittannië 40%. Met de jaren wordt de afhankelijkheid van kortlopende financieringsmiddelen door ingehouden winsten geringer, maar de toegang tot langlopende kredieten blijft toch beperkt. In het begin van de jaren negentig bedroeg het aandeel van langlopende schulden in het totale bedrijfskapitaal in Italië slechts 6% en in Groot-Brittannië

Inhoud

- **Nieuwe financieringsprogramma's voor het MKB** 1
Met haar nieuwe programma dat het MKB gemakkelijker toegang tot risicokapitaal moet verschaffen, betreedt de EIB nieuw terrein in nauwe samenwerking met nationale partnerfinancieringsinstellingen.
- **Publiek-private partnerschappen (PPP's)** 4
De EIB kan nu onder ASAP ook investeringen van PPP's in de sectoren gezondheid en onderwijs financieren.
- **De EIB als instelling van de Europese Gemeenschap** 7
Terwijl zij nauwe betrekkingen blijft onderhouden met de overige instellingen van de Europese Unie, diversifieert de EIB en breidt zij haar activiteiten uit in een voortdurend veranderend economisch en politiek klimaat.
- **De rol van de EIB in de ACS-landen** 11
Tendenzen: meer kredietverlening aan de particuliere sector en meer activiteiten via financiële bemiddelende instellingen
- **Kapitaalmarkten in Midden-Europa** 14
De EIB kan met haar AAA-rating krachtig bijdragen tot de ontwikkeling en verdieping van de kapitaalmarkten in Midden-Europa
- **EIB-forum 1998** 15
Europa's uitdaging: investeren in de werkgelegenheid
- **Video over 40 jaar EIB** 16

12%; zo'n 38% van de Italiaanse en 26% van de Britse kleine en middelgrote ondernemingen hadden helemaal geen langlopende schulden.

Jonge innoverende bedrijven met goede groei mogelijkheden hebben met bijzondere financieringsproblemen te kampen. Zij moeten snel expanderen om de concurrentie voor te blijven. Zij hebben daarom een grote behoefte aan financieringsmiddelen, maar het vaste bedrijfskapitaal is meestal gering en het is uitermate moeilijk een raming te maken van eventuele bedrijfsresultaten. De financiering van dergelijke ondernemingen door langlopende kredieten is dan ook slechts binnen zeer beperkte grenzen mogelijk. Als alternatief doet zich de verhoging van het bedrijfskapitaal met risicokapitaal (*venture capital*) voor. Deze activiteit staat in Europa echter nog in de kinderschoenen, behalve in Groot-Brittannië die over de op een na grootste risicokapitaalmarkt ter wereld beschikt, na de



Verenigde Staten. Terwijl fondsen die beleggen in risicokapitaal (Firka's) in Groot-Brittannië in 1996 het bedrijfsleven eigen vermogen verschaffen van in totaal 3 miljard ecu, was dit in Frankrijk 900 miljoen ecu, in Duitsland 700 miljoen ecu, in Nederland 600 miljoen ecu en in Italië slechts 500 miljoen ecu. In heel Europa hebben participatiemaatschappijen in 1996 deelnemingen verworven van in totaal 6,8 miljard ecu, wat vergelijkbaar is met de in de VS verrichte investeringen in datzelfde jaar. Maar in de VS wordt meer dan 40% van het risicokapitaal ter beschikking gesteld van startende ondernemingen, terwijl in Europa dit per-

centage slechts 12% bedraagt. Het overgrote deel gaat hier naar reeds oudere ondernemingen.

Uiteraard is het in de allereerste plaats de taak van de lidstaten van de Europese Unie om door verandering van hun belastingstelsel, kapitaalmarktregelingen en -instellingen ervoor te zorgen dat meer risicokapitaal naar het bedrijfsleven wordt geleid. Maar ook financieringsinstellingen als de Europese Investeringsbank kunnen hiertoe aanzetten.

EIB-FACILITEIT TEN BEHOEVE VAN DE VERSTERKING VAN HET KAPITAAL VAN HET MKB

1. Europees Mechanisme voor Technologie - De EIB reserveert voor de komende drie jaar 125 miljoen ecu voor het verwerven van deelnemingen in betrouwbare participatiemaatschappijen. Op basis van hun eigen vakkundige oordeel nemen deze deel in kleine en middelgro-

te ondernemingen, bij voorkeur betrekkelijk jonge bedrijven met een sterk groeipotentieel in de sector van de hoogwaardige technologie. De EIB neemt dus niet rechtstreeks in dergelijke ondernemingen deel, maar maakt gebruik van de specifieke vaardigheden en de marktkennis van succesvolle participatiemaatschappijen. Hun

doel is het MKB in zijn aanloopfase te financieren en later door de cessie van hun deelneming winst te behalen.

De EIB heeft de keuze van de participatiemaatschappijen en Firka's waarin zij deelneemt overgelaten aan het Europees Investeringsfonds (EIF). Het EIF is voor 40% in handen van de EIB, voor 30% van de Europese Commissie en eveneens voor 30% van zo'n 80 particuliere en openbare banken. Het EIF beschikt zelf over 75 miljoen ecu, die naast het bedrag van 125 miljoen ecu van de EIB voor het verwerven van deelnemingen in participatiemaatschappijen moet worden

aangewend. De Bank verwacht dat ook enkele partnerinstellingen de initiatieven voor de stimulering van de Europese risicokapitaalmarkt met eigen financieringsmiddelen zullen steunen, zodat een veelvoud van het totaalbedrag van 200 miljoen ecu van de EIB en het EIF kan worden gemobiliseerd voor de versterking van het eigen kapitaal van het MKB¹. Dit extra kapitaal aanbod zal op de markt niet onopgemerkt blijven.

2. Eigen kapitaal en quasi-kapitaal voor het innoverende MKB - Voor het MKB zijn aanvullende middelen belangrijk, die in de balans tot het eigen vermogen worden gerekend. Dat verbetert zijn kapitaalbasis onmiddellijk en verruimt tevens zijn speelruimte om extra vreemd vermogen aan te trekken. Daarbij kan het natuurlijk om rechtstreekse deelnemingen in het eigen kapitaal gaan, maar ook om zogenaamd quasi-kapitaal zoals achtergestelde leningen.

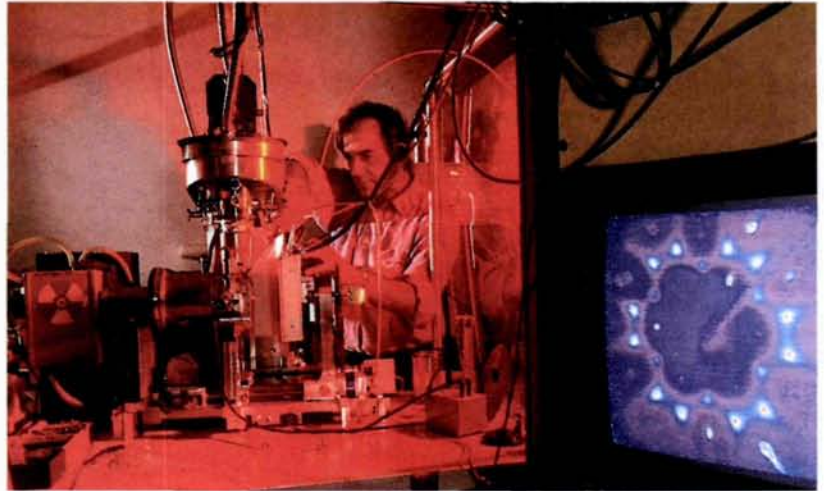
De EIB kan het MKB niet rechtstreeks dergelijk risicokapitaal verschaffen. Zij moet daartoe een beroep doen op ervaren samenwerkingspartners, die goede betrekkingen met cliënten onderhouden, over ruime lokale en regionale marktkennis beschikken en die tegen geringe kosten investeringsprojecten kunnen onderzoeken en passende risicopremies kunnen berekenen omdat zij dichtbij hun cliënten staan. De Bank gaat bij dergelijke financieringen dan ook op dezelfde wijze te werk als bij haar globale kredieten¹: zij verstrekt partnerinstellingen finan-

¹ De Europese Commissie, het Europees Parlement en de Raad hebben besloten risicokapitaal ter beschikking te stellen om het innovatie- en concurrentievermogen van de Europese economie te verbeteren. Er is de oprichting van een *Firka* („Start-up”) gepland, die ook door het EIF zal worden beheerd. Het is de bedoeling dat de middelen voor het merendeel worden gebruikt voor de oprichting en financiering van de aanloopfase van hightech-ondernemingen. Ook dit Fonds zou niet rechtstreeks in afzonderlijke ondernemingen gaan deelnemen, maar in gespecialiseerde participatiemaatschappijen die voor eigen rekening en risico in ondernemingen investeren.

ciële middelen, die zij voor eigen verantwoordelijkheid aan het MKB doorlenen. Het risico van dergelijke financieringen deelt de EIB echter met de desbetreffende partnerinstellingen. De Bank zal daartoe voor de komende drie jaar een voorziening van 800 miljoen ecu treffen. Dat zou voldoende moeten zijn om samen met de partnerinstellingen risicokapitaal ter waarde van vijf tot acht miljard ecu ter beschikking te kunnen stellen.

De EIB slaat met dergelijke risicofinancieringen nieuwe wegen in. De voorwaarden moeten nog in detail worden uitgewerkt, uiteraard in samenwerking met de partnerinstellingen. Bovendien moet met iedere instelling afzonderlijk de spreiding van het risico en de opbrengst worden vastgelegd.

De Bank heeft tot op heden het Franse staatsbedrijf en risicoverzekeraar SOFARIS (Société française de garantie des financements des PME), dat Franse participatiemaatschappijen tot een bepaald niveau garanties verleent voor de investe-



ring van hun kapitaal, financieringsmiddelen toegekend. Zij heeft ook een bijdrage verstrekt voor de oprichting van een gemeenschappelijke participatiemaatschappij van IMI (Istituto Mobiliare Italiano) en ABN Amro Bank. Over een tiental financieringsmodellen met andere instellingen wordt momenteel nog onderhandeld.

De Bank beschouwt de komende maanden nog als testfase. Zij zal ervaringen opdoen en samen met haar partners het aanbod aan risicofinancieringen afstemmen op de bijzondere en in alle lidstaten verschillende behoeften van het MKB. Zij heeft immers tot doel een volledig scala aan aantrekkelijke financieringsmodellen te ontwikkelen. ■

Met haar „klassieke” globale kredieten opent de EIB kredietlijnen op middellange en lange termijn naar haar partnerinstellingen. Deze verstrekken hieruit kredieten (met preferente zekerheden) aan het MKB voor investeringsprojecten van minder dan 25 miljoen ecu. Zij doen dit voor eigen rekening en risico en derhalve ook onder door henzelf bepaalde voorwaarden. De ervaring heeft geleerd dat de concurrentie onder de banken ervoor zorgt dat de voordelige herfinancieringsmiddelen van de EIB door de partnerinstellingen naar het MKB worden doorgeleid. Binnen de Europese Unie verstrekt de Bank tegenwoordig aan zo'n 100 partnerinstellingen globale kredieten ten behoeve van het MKB. Aanvankelijk – in het begin van de jaren tachtig – werd jaarlijks gemiddeld ongeveer 500 miljoen ecu verstrekt ten behoeve van een duizendtal afzonderlijke kleinere ondernemingen; in 1997 bedroeg het kredietvolume al 2,5 miljard ecu voor zo'n 13 000 kleine en middelgrote ondernemingen. Globale kredieten voor het MKB maakten dan ook ongeveer 12% van de totale jaarlijkse kredietverlening van de Bank binnen de Europese Unie uit.

Van 1993 tot en met 1997 hebben ruim 47 000 kleine en middelgrote bedrijven, waarvan 85% minder dan 50 werknemers in dienst heeft, bijna 11 miljard ecu voor hun ondernemingen ontvangen.

Financiering van het MKB (1993-1997)



De EIB en publiek-private partnerschappen

Een succesvolle invoering van de Economische en Monetaire Unie (EMU) en van de Europese munt is in de komende tien jaar afhankelijk van investeringen die de integratie van de lidstaten van de Europese Unie bevorderen. De interne markt heeft aangetoond hoe belangrijk het is over efficiënte infrastructuren te beschikken als wezenlijk fundament voor groei en concurrentiekracht in Europa en voor het scheppen van banen.

Dergelijke investeringen zijn nu vooral gericht op een versteviging van de banden met de perifere regio's in Europa en met omliggende landen, waarvan er vele thans ook kandidaat zijn voor het lidmaatschap van de Europese Unie. Daarbij hebben de ontwikkeling en modernisering van de transeuropese netwerken op het gebied van vervoer, energie en telecommunicatie en andere cruciale Europese infrastructuur- en milieu-investeringen prioriteit.

Het voldoen aan de criteria voor het lidmaatschap van de EMU, zoals deze in het Verdrag van Maastricht zijn vastgelegd, heeft een grotere beperking op de uitgaven van de openbare sector en een strakkere begrotingsdiscipline noodzakelijk gemaakt en men heeft efficiënter moeten omgaan met uitgaven voor economische en sociale infrastructuur. Om toch te kunnen blijven investeren in projecten die voor de welvaart in Europa van wezenlijk belang worden geacht, moeten de lidstaten zoeken naar alternatieve financieringsmechanismen die niet drukken op hun begrotingstekorten en kapitaalprogramma's. Zij kunnen bijvoorbeeld privatiseren en investeringskosten met de particuliere sector delen, in het bijzonder via publiek-private partnerschappen (PPP's).

EUROPESE PPP'S

Op het niveau van de Europese Unie komt gemeenschappelijk beleid tot stand om de particuliere sector aan te moedigen met de openbare sector samen te werken bij de ontwikkeling, financiering

en het beheer van infrastructuurprogramma's. PPP's worden niet enkel als noodzakelijk beschouwd om een tekort aan overheidsmiddelen aan te vullen, maar ook vanwege hun verwachte positieve bijdrage wat betreft het beheer, rendement en de kwaliteit van de dienstverlening, het delen van bepaalde kosten en risico's en vanwege voordelen uit het bundelen van de deskundigheid van zowel de openbare als de particuliere sector.

De Europese Raad heeft herhaaldelijk in aanbevelingen over het economische beleid het belang van PPP's onderstreept



Brug Vasco de Gama in Lissabon

als mechanisme om de uitvoering van uiterst belangrijke projecten te versnellen. Hij heeft gevraagd om de oprichting van werkgroepen in de eerste stadia van de planning van omvangrijke projecten, in het bijzonder om de samenwerking en deelname van beide sectoren aan te moedigen.

Ook in de aanbevelingen van de TEN-werkgroep op hoog niveau onder leiding van commissaris Neil Kinnock, waaraan de EIB deelneemt, wordt aangedrongen op de ontwikkeling van een passend PPP-concept voor de financiering van vervoersinfrastructuren. De EIB zelf is bereid PPP's actief te steunen met behulp van haar financiële middelen en waar nodig door cofinancieringen met andere financieringsbronnen en geëigende financiële instrumenten te versterken.

Als EU-instelling kan de EIB ook helpen andere bronnen van EU-financiering voor een project aan te boren, in het bijzonder subsidies uit de structuurfondsen – het Europees fonds voor de regionale ontwikkeling, het cohesiefonds – de TEN-begrotingslijn van de Europese Commissie en het Europees Investeringsfonds (EIF). In Midden- en Oost-Europa, waar de EIB actief meewerkt aan de voorbereiding op de integratie en het lidmaatschap van de EU, werkt zij ook nauw samen met het Phare-programma van de Europese Commissie (waaruit subsidies worden verstrekt). Na het besluit van de Europese

Raad van Kopenhagen in 1993 worden Phare-middelen steeds meer gebruikt voor de medefinanciering van infrastructuurprojecten.

Deze EU-financieringen kunnen grote waarde toevoegen aan PPP's omdat zij niet alleen de kapitaalkosten verlagen maar ook zorgen voor substantiële financiële synergieën. Cofinancieringen van de EU met de openbare en particuliere sector versterken de geloofwaardigheid en kredietwaardigheid van PPP-projecten en verhogen de hefboomwerking van de overheidsfinanciering.

DE EIB EN INFRASTRUCTUREN

Als de projectfinancieringsinstelling van de Europese Unie heeft de EIB 40 jaar ervaring met het ondersteunen van de ont-

wikkeling van infrastructuur – vooral vervoersprojecten – in de lidstaten van de Europese Unie en ook steeds meer in derde landen. In 1997 heeft zij voor Europese moderniseringsprogramma's, in het bijzonder de TEN's, 9,5 miljard ecu aan leningen toegekend. In de afgelopen vijf jaar (1993-1997) heeft de EIB voor 46 miljard ecu aan leningen ten behoeve van transeuropese netwerken en de verlenging ervan naar omliggende landen – met name in Midden- en Oost-Europa – goedgekeurd, waarvan 38 miljard binnen de Unie. In totaal vertegenwoordigen de door de EIB gesteunde infrastructuurprojecten in genoemde periode nieuwe investeringen van ruim 130 miljard ecu.

De EIB maakt geen onderscheid tussen publieke en particuliere investeringen, noch tussen nieuwe, uitbreidings- en herstelprojecten. Zij heeft geen streefcijfers per land of sector. De Bank heeft tot taak langlopende leningen te verstrekken voor levensvatbare projecten die vallen onder de doelstellingen van economisch beleid van de EU.

Het toenemende belang van de particuliere sector, naarmate hij terrein wint op de openbare sector die zich onder invloed van de criteria van Maastricht terugtrekt, wat nog wordt versterkt door de algemene tendens overal ter wereld van privatisering en liberalisering, komt ook tot uiting in de kredietverleningsactiviteit van de EIB. Hoewel zij nog altijd openbare infrastructuurprojecten steunt, financiert zij ook steeds meer particuliere projecten, zoals van onlangs geprivatiseerde telecommunicatiebedrijven, in de energiesectoren en op milieugebied (verwerking van vaste afvalstoffen, zuivering van rioolwater en drinkwatervoorziening).

Eind 1997 bestond ongeveer 62% van de kredietportefeuille van de Bank voor projecten binnen de EU uit financieringen van particuliere projecten, waarvan de meeste tien jaar geleden nog onder de rechtstreekse verantwoordelijkheid van de staat vielen. Deze steun betreft ook PPP's.

Voorbeelden van PPP's in de Europese Unie waarbij de EIB is betrokken, zijn de nieuwe tunnel onder de Elbe in Hamburg, de luchthaven Spata bij Athene en het gedeelte Elefsis-Stavros op de snelweg



De haven van Piraeus

Patras-Athene-Thessaloniki, de luchthaven Malpensa bij Milaan en de olievergasingskrachtcentrales in Italië; de verlenging van de autosnelweg M6 en andere DBFO-wegenprogramma's in Engeland, de Metrolink Tramway in Manchester, de eerste fase van de spoorverbinding van Londen met de Kanaaltunnel, de Heathrow-express, de tweede brug over de Severn en de brug naar het eiland Skye in het Verenigd Koninkrijk; de brug „Vasco de Gama” in Lissabon en de Tapada IPP-krachtcentrale in Portugal; de rondweg rond Dublin; de vaste verbinding over de Grote Belt in Denemarken en de vaste verbinding over de Sont tussen Denemarken en Zweden.

VOORDELEN VAN PPP'S

De ontwikkeling van PPP's in de EU komt echter vrij langzaam op gang en is nog van recente datum; ieder PPP verschilt weer van partnerschappen in andere landen. Veel hangt af van het culturele klimaat, de bestaande financieringsstructuren, ervaring en de specifieke omstandigheden van het project. PPP's zijn gewoonlijk ingewikkeld van structuur, vergen een zorgvuldige voorbereiding en een volledige inzet van de betrokken partijen – zoals bij ieder succesvol partnerschap.

De ervaring van de EIB is dat PPP's de overheidsorganen en de openbare sector een beter evenwicht bieden bij eigendom, organisatie, risicodeling en regeling van projecten. Bij PPP's is het niet noodzakelijk dat de projecten geheel of gedeeltelijk eigendom van de particuliere sector zijn. Ook het delen van de kosten- en/of inkomstenrisico's of andere projectrisico's kan waardevol zijn.

Wil een PPP succes hebben, dan moeten de risico's billijk over de publiek- en privaatrechtelijke partners worden gespreid, moet er een duidelijk en gezond regelgevend kader bestaan alsmede een algemeen ondersteunend beleidsklimaat. Het aanbestedingsproces moet worden verbeterd en de ontwikkelingskosten van PPP-voorstellen dienen

te worden gereduceerd. Er bestaat geen simpele, eenduidige oplossing en het kan moeilijk zijn en veel tijd kosten om het juiste evenwicht tussen risico en opbrengst in een PPP-regeling te vinden. In sommige gevallen zou het project veel sneller kunnen worden voltooid wanneer alleen de openbare sector betrokken zou zijn.

De particuliere sector zal alleen willen deelnemen als hij er vertrouwen in heeft voldoende financieel rendement te behalen. Het gaat niet om „goedkope financieringen”, aangezien de hoogste waarde van particuliere betrokkenheid bij PPP's bestaat uit de verwachte algemene kostenbesparingen, alsmede de overdracht en een beter beheer van risico's.

Grootschalige infrastructuur zullen echter altijd het natuurlijke domein van de staat blijven, gezien de brede impact en het belang ervan; voor welke oplossingen er ook zal worden gekozen, de overheid zal altijd een fundamentele rol moeten spelen bij de uitvoering van omvangrijke vervoersprojecten. Dergelijke programma's zijn vaak niet winstgevend en iedere bijdrage van de particuliere sector moet hierop zijn voorbereid. In commerciële sectoren als de telecommunicatie en de energievoorziening wordt overheidsbemoediging door de liberalisering van de markt en de privatisering wel steeds meer tot louter regelgeving beperkt.

EIB-STEUN

De leningen van de EIB – met haar AAA-rating op de kapitaalmarkten – kennen een rente die dichtbij die van de lidstaten ligt. De Bank kan zorgen voor looptijden en aflossingsvrije periodes die de levens-

vatbaarheid van het project voor de openbare sector en de financiële kracht van de particuliere sector zullen verhogen.

De EIB is ook bereid zich extra in te spannen om PPP's en de financiering van grote infrastructuurprojecten te vergemakkelijken. Ter ondersteuning van het Europese TEN-beleid heeft de Bank een speciaal „loket” voor grote infrastructuur ingesteld; de Europese Raad van Essen (december 1994) heeft dit initiatief een warm onthaal gegeven. De instelling van het EIB-loket voor TEN's viel samen met de goedkeuring door de Europese Raad van de lijst prioritaire vervoers- en energie-TEN's.

Doel van dit EIB-loket is om vaart te houden in de kredietverlening voor dergelijke projecten en vooral ook om aan de eisen van PPP's tegemoet te komen. Aangezien de meeste PPP-projecten die voor financiering in aanmerking komen betrekking hebben op de aanleg van infrastructuur met een lange economische levensduur, zal de EIB bezien of een verdere verlenging van de toch al lange looptijden van de kredieten tot 25 jaar of nog meer mogelijk is, en of aflossingsvrije periodes kunnen worden verlengd om de schuldaflossing beter af te stemmen op de cashflow.

De actieradius van het loket werd verruimd als onderdeel van het Amsterdam Special Action Programme (ASAP), dat is opgezet als reactie op de resolutie over groei en werkgelegenheid van de Europese Raad van Amsterdam (juni 1997). ASAP beoogt meer steun te bieden aan investeringen die het scheppen van structurele werkgelegenheid bevorderen, waaronder de financiering van grote werkscheppende infrastructuurprojecten en TEN's. Ook PPP's in de sectoren gezondheid en onderwijs kunnen nu door de EIB uit hoofde van ASAP worden gesteund.

De EIB vindt dat haar rol pragmatisch moet zijn – als aanvullende financieringsbron en adviseur. Zij moet helpen projecten te verwezenlijken en vooral handelen als katalysator voor het vinden van de juiste financieringen. Daarbij beoogt zij de financieringskosten en risico's zo gering mogelijk te houden en de kans op succes van het project te optimaliseren. Dit biedt de EIB de mogelijkheid in een zo vroeg

mogelijk stadium betrokken te worden bij de financiële en contractuele structurering, steun te bieden bij het aantrekken van middelen voor het verrichten van uitvoerbaarheidsonderzoeken en de deelname van andere financieringsbronnen te bevorderen.

De financieringsstructuren voor PPP's worden ook steeds geavanceerder en de EIB is bereid deel te nemen in regelingen met kapitaalmarktinstrumenten. Het vermogen van de EIB om omvangrijke aanvullende



De luchthaven Malpensa

kredieten te verstrekken kan de keuzemogelijkheden voor PPP's tussen een financiering door commerciële banken of op de kapitaalmarkt vergroten. Zo zijn de DBFO-wegenprogramma's en de aankoop en leasing van rollend materieel van Stagecoach in het Verenigd Koninkrijk bijvoorbeeld gefinancierd door EIB-kredieten aan en de uitgifte van obligaties door een PPP.

STEUN VAN HET EUROPEES INVESTERINGSFONDS

Institutionele steun aan de financiering van Europese infrastructuur wordt eveneens geboden door het Europees Investeringsfonds, dat sinds juni 1994 operationeel is. Het EIF heeft een kapitaal van 2 miljard ecu en is opgericht om garanties te verstrekken bij preferente en achtergestelde leningen en om in bepaalde gevallen eigen vermogen te verschaffen voor grote infrastructuurprojecten (met name TEN's). Het heeft eveneens tot taak soortgelijke steun te bieden aan het midden- en kleinbedrijf.

Het EIF is zelf een PPP, in die zin dat het een joint venture betreft tussen de EIB (die

40% van het kapitaal in handen heeft), de Commissie (30%) en publiek- en privaatrechtelijke banken (30%). Het kan grote invloed hebben op een verlaging van de kosten voor kredietfaciliteiten. De EIB heeft een aantal PPP's gefinancierd, die ook door het EIF zijn gesteund, zoals voor de brug Rion-Antirion in Griekenland, de luchthaven Malpensa bij Milaan, de Tapada-kraftcentrale in Portugal, de hogesnelheidslijn Kanaaltunnel – Londen, het rollend materieel van Stagecoach en enkele DBFO-wegenprogramma's in het Verenigd Koninkrijk.

PPP's BUITEN DE EUROPESE UNIE

Niet alleen in Midden- en Oost-Europa, maar ook bij PPP-projecten elders zal de EIB waarschijnlijk steeds meer betrokken raken. De EIB is momenteel in meer dan 120 niet-lidstaten actief in het kader van het beleid van externe betrekkingen van de Europese Unie. Er zal vooral steun worden verleend aan PPP-investeringen in het Middellandse-Zeegebied, waar de Bank actief meewerkt aan het programma van euromediterrane partnerschappen, dat grote nadruk legt op de ontwikkeling van de particuliere sector in de regio. Een recent voorbeeld van een mediterrane PPP waaraan de EIB steun verleent, is de bouw van een grote olieraffinaderij bij Alexandria door Middle East Oil Refineries.

In Azië en Latijns-Amerika worden de financieringsmiddelen van de EIB geleid naar projecten van joint ventures tussen Europese en lokale partners, waaronder ook PPP's, zoals het hoofdrioolstelsel en waterzuiveringsinstallaties voor het noorden van Buenos Aires door Aguas Argentinas en de modernisering en uitbreiding van de watervoorziening in West-Jakarta (Indonesië) door Garuda Dipta Semesta.

In de landen in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan werkt de EIB onder de vierde Overeenkomst van Lomé. De Europese Unie zal in deze landen waarschijnlijk sterke nadruk gaan leggen op de ontwikkeling van de particuliere sector, zodat de EIB ook daar meer met PPP's te maken zal krijgen. ■

De EIB als instelling van de Europese Gemeenschap

De EIB is in 1958 bij het Verdrag van Rome opgericht als financieringsinstelling van de Europese Gemeenschap. Haar operationele kader is vastgelegd in het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, andere communautaire verdragen en haar eigen statuten. De EIB werkt mee aan de tenuitvoerlegging van de doelstellingen van de Europese Unie door langlopende financieringsmiddelen op 's werelds kapitaalmarkten op te nemen en door te geleiden naar investeringsprojecten binnen de Europese Unie, alsook sinds begin jaren zestig in derde landen in het kader van het communautaire samenwerkings- en ontwikkelingshulpbeleid. Het wettelijke Europese kader beperkt de EIB niet in haar transacties; integendeel, zij kan zich in haar werk soepel aan nieuwe Europese beleidsprioriteiten aanpassen. Telkens wanneer de gelegenheid zich voordeed, heeft de EIB haar activiteiten uitgebreid en gediversifieerd teneinde haar taak als de financiële tak van de Gemeenschap in een zich voortdurend veranderend economisch en politiek klimaat goed uit te voeren.

DE BESTAANSREDEN VAN DE EIB

Nu de Bank dit jaar haar veertigjarig bestaan viert, lijkt het goed nog eens te wijzen op de redenen voor haar oprichting. Dit besluit maakte wezenlijk deel uit van het besluit tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap. Een van de voorwaarden voor een succesvolle uitbreiding van de sectorale samen-

Ondertekening van het Verdrag van Rome in 1958



werking in de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal tot een alomvattende gemeenschappelijke markt was de beschikbaarheid van middelen om de grootschalige fysieke infrastructuur te financieren, die de nationale economieën van de betrokken landen onderling zou moeten koppelen. Ook waren er omvangrijke financieringsmiddelen nodig voor de financiering van investeringen in armere regio's en in de industrie om deze te laten integreren in een open en concurrerende economische ruimte. Tijdens de Conferentie van Messina in 1955 ter voorbereiding van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap hebben deze overwegingen geleid tot het concept van een Europees openbaar lichaam dat het aantrekken en overdragen van kapitaal van de rijke naar de arme regio's in de Gemeenschap zou kunnen bevorderen en dat kapitaal van elders naar de Gemeenschap zou kunnen leiden. Daarop werd de EIB geboren: een projectfinancieringsbank die in staat is het overgrote deel van haar leningen te financieren uit de opbrengsten van haar middelenopnamen op de kapitaalmarkten en die zonder winst oogmerk in nauwe samenwerking met de bankensector handelt. Het was duidelijk dat haar prioriteiten regionale ontwikkeling, industriële modernisering en omschakeling en economische doelstellingen van gemeenschappelijk Europees belang - in het bijzonder transeuropese infrastructuur op het gebied van vervoer en telecommunicatie - zouden moeten zijn. Zij gelden bij de EIB nog altijd als de belangrijkste doelstellingen voor haar kredietverlening. In de loop der jaren werden nog andere doelstellingen aan dit rijtje toegevoegd als reactie op de investeringsvraag in veranderende economische omstandigheden, zoals betrouwbare energievoorziening, milieubescherming, industriële vernieuwing en recent nog groei en werkgelegenheid. Bijdragen tot de Europese integratie was en is nog altijd de enige bestaansreden van de Bank.

EEN AUTONOME INSTELLING MET EEN ONAFHANKELIJKE BESLUITVORMINGSSTRUCTUUR

Het feit dat het besluit tot oprichting van de EIB wezenlijk deel uitmaakt van het besluit tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap verklaart waarom de statuten van de Bank zijn opgenomen in een protocol dat aan het Verdrag van Rome is gehecht. Het Verdrag geeft de EIB haar eigen rechtspersoonlijkheid en financiële en administratieve autonomie; het erkent haar unieke positie als enig communautair orgaan dat op de markt actief is met commerciële banken en andere financiële instellingen als partners. Alleen haar eigen besluitvormingsorganen kunnen de Bank binden. Zij zorgen ervoor dat de Bank zich een onafhankelijk en deskundig oordeel in haar kredietverlenings- en middelenopnameactiviteiten kan vormen.

De financiële structuur van de EIB is zodanig opgezet dat zij in overeenstemming is met het begrip autonomie. De lidstaten van de Europese Unie zijn de aandeelhouders van de Bank, die alle op het kapitaal hebben ingeschreven. De Raad van Gouverneurs, het hoogste orgaan van de EIB dat de aandeelhouders vertegenwoordigt, kan het geplaatste kapitaal verhogen en het te storten percentage bepalen. Voorts is de administratieve structuur van de Bank gericht op operationele onafhankelijkheid binnen de voorwaarden van het algemene mandaat dat in het Verdrag en de statuten van de EIB is vastgelegd. Dit alles waarborgt dat de Bank tegelijkertijd kan werken als een instelling van de Europese Unie en als bank.

RESPONS

In de dagelijkse praktijk streeft de Bank voortdurend naar een evenwicht tussen autonomie en respons op communautaire ontwikkelingen, dat wil onder meer zeggen dat haar optreden niet alleen consistent is met het communautaire beleid, maar

dat zij dit ook krachtig ondersteunt. De EIB stemt haar activiteiten nauw af op het Europese economisch beleid en heeft dan ook hechte betrekkingen met de andere communautaire instellingen. Bij het vaststellen van de richtsnoeren voor het algemene beleid van de EIB houdt de Raad van Gouverneurs rekening met nieuwe beleidsdoelstellingen die door andere communautaire instellingen zijn geformuleerd, in het bijzonder die van de Raad van ministers en het Europees Parlement op basis van voorstellen van de Europese Commissie.

In overeenstemming met het begrip respons stelt de Bank zich niet alleen actief op bij de tenuitvoerlegging van nieuwe Europese beleidsdoelstellingen maar ook steeds meer bij de ontwikkeling en voorbereiding ervan door de weg te effenen voor beleidsinitiatieven van de Europese Raad. Dit doet zij bijvoorbeeld door deel te nemen in EU-werkgroepen op hoog niveau die nieuw beleid voorbereiden, zoals halverwege de jaren negentig de werkgroepen die prioritaire transeuropese netwerken (TEN's) op het gebied van vervoer, energie en telecommunicatie hebben vastgesteld. Een recent voorbeeld van de innoverende activiteiten van de EIB die op dynamische wijze bijdragen tot nieuwe beleidsinitiatieven van de Europese Raad zijn de kredieten die zij verstrekt ten behoeve van het groei- en werkgelegenheidsbeleid van de Europese Unie dat in de zomer van 1997 is vastgesteld. Deze activiteiten vloeien voort uit een lang proces dat startte met de „kredietfaciliteit van Edinburgh” van de EIB, waaruit zij op verzoek van de Europese Raad van Edinburgh (december 1992) extra financieringsmiddelen verschaft voor investeringen in TEN's en milieubescherming. Deze faciliteit werd op verzoek van de Europese Raad van Kopenhagen (juni 1993) uitgebreid tot de financiering van investeringen van het midden- en kleinbedrijf (MKB). Er volgde een reeks andere initiatieven, waaronder een tijdelijk mechanisme voor het verlenen van gesubsidieerde leningen aan het werkscheppende MKB, dat in 1994 in samenwerking met de Europese Commissie werd opgezet. In juni van dat jaar heeft de Bank, samen met de Commissie en de bankensector het Europees Investeringsfonds (EIF) ingesteld, dat investeringen in TEN's en van het MKB moet steunen door hiervoor garanties te verlenen. Halverwege 1995 heeft de

Raad van Gouverneurs van de EIB besloten dat ook onderzoek en ontwikkeling en de detailhandelsector voor kredieten in aanmerking komen teneinde aan de financieringsbehoeften van innoverende ondernemingen in deze sectoren tegemoet te komen. In augustus 1997 heeft de EIB haar werkgelegenheidspakket, het zogenaamde Amsterdam Special Action Programme (ASAP) vastgesteld, dat bijdraagt tot de tenuitvoerlegging van de resolutie over groei en werkgelegenheid van de Europese Raad van Amsterdam.¹

SAMENWERKING MET ANDERE COMMUNAUTAIRE INSTELLINGEN

Hoewel het Verdrag haar volledige autonomie heeft toegekend, werkt de Bank dus samen met de overige Europese instellingen om de invloed van elkaars activiteiten waarbij dezelfde Europese doelstellingen worden nagestreefd, zo groot mogelijk te maken. Ten behoeve van een soepele samenwerking met de instellingen die in Brussel zijn gevestigd, heeft de EIB sinds 1968 een vertegenwoordiging in Brussel.

Raad van de Europese Unie

De Raad van de Europese Unie, die de communautaire wetgeving vaststelt, kan de EIB verzoeken deel te nemen aan de tenuitvoerlegging van nieuw communautair beleid. De Bank volgt de beraadslagingen van de Raad nauwgezet en onderhoudt met de steun van haar bureau in Brussel contacten met degenen die betrokken zijn bij de bepaling van de toekomstige richting van het communautaire beleid. De Raad stelt de grote kennis en ervaring van de EIB op prijs en nodigt daarom de president van de Bank uit om aan bepaalde vergaderingen deel te nemen. In de Ecofin (Raad van ministers van Economische Zaken en Financiën) is het inmiddels de gewoonte om de president van de EIB uit te nodigen telkens wanneer er op de agenda punten staan die voor de Bank relevant zijn.¹ Stafleden van de EIB nemen deel aan ad-hocwerkgroepen die door de Raad zijn ingesteld om beleid voor te bereiden en te bespreken waarbij de EIB een rol speelt, zoals de werkgroep voor

transeuropese vervoersnetwerken onder leiding van Europees commissaris Neil Kinnock, en de werkgroep voor telecommunicatie die door commissaris Martin Bangemann wordt voorgezeten.

Europese Raad

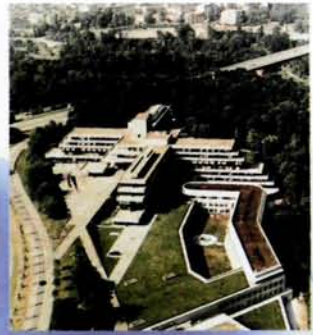
De staatshoofden en regeringsleiders van de EU-lidstaten die bijeenkomen in de Europese Raad doen steeds vaker een beroep op de EIB om hulp te bieden bij de tenuitvoerlegging van nieuwe communautaire beleidsdoelstellingen. In veel Conclusies van de Europese Raad in de afgelopen vijf jaar werd de Bank verzocht de uitvoering ervan te steunen, te beginnen met de Europese Raad van Edinburgh in december 1992, toen de EIB werd gevraagd het economisch herstel in de Unie te steunen door haar financieringen van transeuropese vervoers-, telecommunicatie- en energienetwerken en van milieu-investeringen te bespoedigen. Een ander voorbeeld op het gebied van de TEN's was de deelname van de Bank in 1994 aan de werkzaamheden van de groep persoonlijke vertegenwoordigers van de staatshoofden en regeringsleiders om de veertien zeer prioritaire vervoersprojecten en tien prioritaire energieprogramma's vast te stellen die uiteindelijk in december 1994 door de Europese Raad van Essen zijn goedgekeurd. Vorig jaar heeft de EIB een dynamische rol gespeeld bij de voorbereiding van een aanvullende pretoetredingssteunfaciliteit in de kandidaat-lidstaten Cyprus en in Midden- en Oost-Europa; de Bank heeft nu de mogelijkheid haar financieringsactiviteit in deze landen ter voorbereiding op het lidmaatschap van de EU substantieel op te voeren.

Europees Parlement

De contacten tussen de EIB en het Europees Parlement, dat samen met de Raad de wetgevende macht van de Europese Unie vormt, zijn in de loop der jaren geïnstitutionaliseerd; er worden regelmatig contacten op zowel het hoogste niveau als op stafniveau onderhouden. De Bank vindt het belangrijk dat het Europees Parlement goed op de hoogte van haar activiteiten blijft en dat zijzelf grondig wordt ingelicht over de standpunten en beraadslagingen van het Parlement. Ieder jaar spreekt de president van de EIB de commissie Economische en Monetaire Zaken en Industriebeleid kort na de jaarvergadering van de Raad van Gouverneurs in de maand juni

¹ Zie ook EIB Mededelingen nr. 95, blz. 1-4.

² De ministers van Financiën in de Ecofin zijn tevens gouverneur van de Bank en dus trouwd met de EIB en haar werkwijze.



EIB



Europese
Commissie



Raad van de Europese Unie



Europees
Parlement



Europese Rekenkamer



Europees Hof van Justitie

toe. Daarop volgt een uitgebreide gedach-
tewisseling over communautaire aangele-
genheden waarbij de Bank op dat moment
betrokken is. Ook leden van andere com-
missies wonen deze belangrijke vergade-
ring bij.

Voorts nodigen parlementaire commissies
leden van de Directie of stafleden van de
Bank uit, deel te nemen aan hun vergade-
ringen, teneinde hen in te lichten over
zaken die de EIB aangaan of informatie in
te winnen over relevante activiteiten van
de Bank. Deze uitwisseling van informatie
en standpunten vindt voornamelijk plaats
in de Commissie economische en mone-
taire zaken, de Begrotingscommissie en
de Commissies begrotingscontrole, regio-
naal beleid, vervoer, milieu, werkgelegen-
heid en ontwikkeling.

De EIB heeft ook contacten met de twee
belangrijkste Europese adviesorganen, het

Economisch en Sociaal Comité en het
Comité van de Regio's. Beide organen
behandelen onderwerpen waarbij de EIB
een rol speelt, in het bijzonder de econo-
mische integratie en regionale ontwikke-
ling. Daarom houdt de EIB beide instellin-
gen op de hoogte van haar activiteiten.

Europese Commissie

De Commissie is in de dagelijkse praktijk
binnen de institutionele constructie de
hoofdpartner van de EIB, omdat beide
instellingen zich volledig inzetten voor de
voltooiing van de interne markt en een ver-
dere Europese economische integratie. De
samenwerking vindt op velerlei terrein
plaats en betreft zowel formeel institutione-
le, als werkbetrekkingen tussen stafleden.

In de statuten van de Bank worden admi-
nistratieve betrekkingen tussen beide instel-
lingen genoemd. In de eerste plaats
bepaalt artikel 11 dat de Commissie een

bewindvoerder en een plaatsvervanger
benoemt in de Raad van Bewind van de
EIB; de directeur-generaal Economische
en Financiële Zaken (DG II) bekleedt de
functie van bewindvoerder en de direc-
teur-generaal Regionaal Beleid en
Cohesie (DG XVI) is plaatsvervangend lid.
De Raad van Bewind moet ervoor zorgen
dat de Bank in overeenstemming met de
bepalingen van de Verdragen en de alge-
mene richtsnoeren van de Raad van
Gouverneurs wordt beheerd. De vertegen-
woordiger van de Commissie verkeert in
een goede positie om zijn collega's in de
Raad van Bewind de standpunten van de
Commissie toe te lichten. Artikel 21 van de
statuten stelt dat de Bank voor iedere kre-
dietaanvraag bij de Commissie informeert
of een EIB-financiering wordt beschouwd
als zijnde in overeenstemming met de eco-
nomische doelstellingen van de Unie.
Mocht de Commissie negatief oordelen,
dan kan de lening enkel worden toege-

kend bij eenparigheid van stemmen van de Raad van Bewind, waarbij de bewindvoerder namens de Commissie zich van stemming onthoudt.

Op operationeel niveau bestaan er dagelijks werkcontacten tussen EIB-medewerkers en de staf van een groot aantal directoraten-generaal van de Commissie; DG II (Economische en Financiële Zaken) vormt echter de belangrijkste verbindingslijn met de EIB. Een hoofdterrein bij de samenwerking betreft de regionale ontwikkeling, omdat zowel de leningen van de Bank als de steun en subsidies uit de begroting van de Unie bijdragen tot het opheffen van structurele regionale onevenwichtigheden (de armere regio's ontvangen ongeveer 70% van de totale kredietverlening van de EIB). Beide instellingen – bij de Commissie is DG XVI, Regionaal Beleid en Cohesie, verantwoordelijk voor het beheer van de structuur- en cohesiefondsen – werken nauw samen om elkaar zo goed mogelijk aan te vullen en een hoge mate van samenhang in hun financieringsactiviteiten te bereiken, alsook gezamenlijke financieringen met EIB-kredieten en subsidies uit de structuurfondsen te verrichten (in dit verband dient te worden benadrukt dat de Bank uiteindelijk zelf over haar financieringen beslist; kredieten worden op projectbasis door de Raad van Bewind toegekend, nadat hij de mening van de Commissie en van de betrokken lidstaat heeft gehoord). In 1997 ging het in 25% van de activiteiten van de EIB op terreinen die onder de structuurfondsen vallen, om cofinancieringsregelingen. De staf van de Bank is betrokken bij de verschillende fases van voorbereiding en uitvoering van de diverse vormen van communautaire structurele steun door de Commissie en in overleg met de nationale of regionale autoriteiten in de betrokken lidstaten. Dit houdt onder meer in dat geholpen wordt bij de vaststelling van de prioriteiten voor het gebruik van de middelen, de voorwaarden voor de aanwending ervan, het toezicht op de projectuitvoering en de beoordeling van de resultaten. De EIB steunt actief de implementatie van het Cohesiefonds³ en beheert bovendien het financieel mechanisme van de Europese Economische Ruimte (EER)⁴ waarbij zij haar technische, economische en financiële deskundigheid in de projectbeoordeling ter beschikking stelt.

Een ander belangrijk samenwerkingsterrein is de financiering van investeringsprojecten buiten de Europese Unie, waar EIB-kredieten een aanvulling vormen op de algemene financiering door de Europese Unie uit begrotingsmiddelen die door de Commissie worden beheerd. Het merendeel van de kredietverlening door de EIB geschiedt uit eigen middelen, maar de Bank treedt ook in opdracht van de Unie of haar lidstaten als agent op bij de toekenning van risicokapitaal en rentesubsidies voor investeringsprojecten in de ACS-landen en niet-lidstaten rond de Middellandse Zee. Daarbij onderhoudt zij operationele contacten met DG I (Buitenlandse Betrekkingen) en DG VIII (Ontwikkeling) van de Europese Commissie. Ook werkt zij veel samen met DG XI (Milieuzaken, Nucleaire Veiligheid en Civiele Bescherming) gezien de verantwoordelijkheden van de Bank uit hoofde van het communautaire beleid inzake milieubescherming en verbetering van het leefklimaat.

Deze samenwerking wordt onderbouwd door de contacten tussen de leden van de Directie van de EIB, die verantwoordelijk is voor het dagelijkse beheer van de Bank, en Europese commissarissen, uiteraard vooral degenen die belast zijn met taken die voor beide instellingen van gemeenschappelijk belang zijn, zoals economische en financiële zaken, regionale ontwikkeling, vervoer, milieu en samenwerkings- en ontwikkelingshulpbeleid.

Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen

Als hoeder van de communautaire wetgeving heeft het Europese Hof van Justitie specifiek te maken met diverse institutionele bepalingen in de tekst van de Verdragen die betrekking hebben op de EIB en haar statuten. Het Hof is bevoegd in gevallen betreffende de naleving door de lidstaten van hun verplichtingen jegens de EIB en de rechtsgeldigheid van maatregelen die door de Raad van Gouverneurs en de Raad van Bewind van de EIB worden genomen. De EIB legt het Hof haar contractuele betrekkingen met haar debiteuren of crediteuren buiten de Europese Unie voor (daarentegen wordt ieder geschil dat zich eventueel kan voordoen tussen de Bank en derden binnen de Unie voorgelegd aan de bevoegde nationale rechtbanken van de landen waar de Bank

domicilie heeft gekozen). Het Hof van Justitie is ook bevoegd inzake geschillen tussen de Bank en haar personeel.

Europese Rekenkamer

De Europese Rekenkamer is bevoegd inzake het externe onderzoek naar de openbare financiën van de Unie. Zij bestudeert de boeken van de Europese Commissie die verantwoordelijk is voor de tenuitvoerlegging van de communautaire begroting, waaronder de activiteiten waarbij de EIB als beheerster in opdracht van de Unie van de middelen van de Europese Unie is betrokken. Het onderzoek is gebaseerd op door de Bank ingediende schriftelijke bewijsstukken. Zo nodig kunnen de Rekenkamer en het Comité ter controle van de boekhouding van de EIB in onderling overleg gezamenlijke onderzoeken ter plaatse verrichten. De praktische aspecten van deze pragmatische samenwerking tussen de Rekenkamer, de Commissie en de EIB om de relevante transacties te controleren, zijn in 1989 in een tripartiete overeenkomst geformaliseerd. De vastlegging van de transacties van de Bank die uit haar eigen middelen zijn gefinancierd, worden daarentegen door haar eigen Comité ter controle van de boekhouding geverifieerd. Dit Comité bestaat uit drie leden die door de Raad van Gouverneurs van de Bank op grond van hun deskundigheid op het gebied van accountantsonderzoek zijn benoemd. Het Comité controleert de rekeningen van de EIB in samenwerking met de externe accountants – momenteel Ernst & Young – en de interne accountantsdiensten van de EIB. ■

³ In 1997 heeft de Bank deelgenomen aan de beoordeling van de economische en technische waarde van 26 projecten waarvoor een aanvraag voor steun uit het Cohesiefonds was ingediend.

⁴ Het Financieel Mechanisme van de EER wordt gefinancierd door de landen van de Europese Vrijhandels Associatie die deelnemen aan de EER en uit de begroting van de Europese Unie. Het heeft tot doel investeringen te steunen op het gebied van milieu, vervoer en onderwijs, evenals projecten van het MKB in Griekenland, Portugal, Ierland en de arme regio's van Spanje. Het mechanisme omvat 500 miljoen ecu aan subsidies en 2%-rentesubsidies op EIB-kredieten van in totaal 1,5 miljard ecu.

Een duurzame ontwikkeling in de ACS-Landen

De rol van de EIB onder Lomé IV

Sinds haar oprichting in 1958 zoekt de Europese Economische Gemeenschap naar concrete manieren om uiting te geven aan de Europese solidariteit met de minder ontwikkelde landen. Zij heeft daartoe een gecoördineerd ontwikkelingsamenwerkingsbeleid ten aanzien van derde landen vastgesteld. De Europese Investeringsbank (EIB) is van meet af aan met haar technische en financiële deskundigheid rechtstreeks bij dit beleid betrokken.

Sterke historische banden van enkele lidstaten met bepaalde landen in Afrika vormden voor de Europese Gemeenschap de basis voor een gemeenschappelijk ontwikkelingshulpbeleid dat al in 1963 heeft geleid tot de ondertekening van de eerste Overeenkomst van Yaoundé. Sindsdien heeft de Europese Unie steun verleend aan de landen in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan (ACS-landen) en landen en gebieden overzee (LGO)¹ via een aantal achtereenvolgende overeenkomsten tussen de ACS-landen en de EU; momenteel is de vierde Overeenkomst van Lomé van kracht ten bate van 70 ACS-landen en 19 LGO.

De Overeenkomsten van Lomé bieden een kader voor de betrekkingen op politiek, economisch en cultureel terrein, waarbij duidelijk de onderliggende beginselen van deze samenwerking zijn bevestigd, zoals geen inmenging in elkaanders

binnenlandse aangelegenheden, wederzijds respect en partnerschap en financiële hulp via het steunprogramma van de EU. De verantwoordelijkheden voor deze financiële steun liggen bij twee instellingen: de Europese Commissie voor het Europees Ontwikkelingsfonds (EOF), die niet-terugvorderbare steun in voornamelijk sociale sectoren verleent, en de EIB, die kredieten verstrekt voor productieve investeringen. Vanwege haar ervaring op soortgelijke terreinen binnen de EU, richt de EIB zich op de financiering van projecten in de sectoren industrie, agro-industrie, mijnbouw, toerisme en energie, evenals in voorkomende gevallen op economische infrastructuren, zoals havens, luchthavens, telecommunicatie en spoorlijnen. Bij het onderzoeken van de aanvragen voor EIB-financieringen, wordt in de allereerste plaats bekeken of het project een positieve bijdrage zal leveren aan de economische ontwikkeling van het betrokken land of de groep landen. Deze overweging is van doorslaggevend belang.

Evenals in de overige landen waar de EIB actief is, moet men overtuigend kunnen aantonen dat het project economisch, financieel, technisch en milieutechnisch haalbaar is en dat er een goed gebruik van de schaarse middelen wordt gemaakt. De ACS-landen hebben echter met bijzonder grote ontwikkelingsproblemen te kampen – het inkomen per hoofd van de bevolking in de meeste landen bedraagt

slechts een paar honderd ecu per jaar – en dus stelt de EIB zich in haar projectonderzoek zeer flexibel op. Zij stelt een reeks financieringsinstrumenten ter beschikking:

Gewone leningen uit **eigen middelen** van de Bank (dat wil zeggen uit de opbrengst van haar eigen leningen op de kapitaalmarkten).

Meestal – zij het niet altijd – wordt hierbij een rentesubsidie van maximaal 4%² uit het EOF verleend, dat door de EIB onder mandaat van de lidstaten van de EU en de Europese Commissie wordt beheerd.

Leningen met **risicokapitaal**, eveneens uit het EOF, die ook in opdracht door de Bank worden beheerd. Met deze middelen kan de Bank kapitaal of quasi-kapitaal verschaffen, dat precies is afgestemd op de specifieke projecteisen, de capaciteit van de geldnemer en het rendementsprofiel van een project. Soms worden deze middelen als startkapitaal aangewend voor de financiering van uitvoerbaarheids- onderzoeken en proefprojecten.

De meest recente financieringsactiviteiten van de EIB hebben onder de twee financiële protocollen bij de vierde Overeenkomst van Lomé plaatsgevonden; de EIB kreeg daarbij de mogelijkheid tot maximaal 5,3 miljard ecu in de periode van 1991 tot 2000 te investeren. De Raad

¹ Parallel aan de Overeenkomst van Lomé verleent de Europese Unie specifieke financiële en technische bijstand aan negentien overzeese lands- en gebiedsdelen die grondwettelijk deel uitmaken van drie EU-lidstaten (Frankrijk, Nederland en het Verenigd Koninkrijk). Financieringen vinden onder dezelfde voorwaarden plaats als in de ACS-landen.

² Deze subsidie wordt in de praktijk gebruikt om uitgaven voor milieuverbeteringen, trainingsprogramma's of andere, door de Bank goedgekeurde items te steunen; ook komt het voor dat zij de regering ten goede komt als begrotingsondersteuning (het gaat hierbij dus niet om subsidiëring van investeringen door de particuliere sector).

DOOR DE EIB BEHEERDE MIDDELEN ONDER DE VIERDE OVEREENKOMST VAN LOMÉ

	1ste protocol (1991-1995) <i>in mln ecu</i>		2de protocol (1996-2000) <i>in mln ecu</i>	
Leningen uit eigen middelen van de EIB	1 200	52%	1 658	55%
Rentesubsidies uit EOF-middelen	280	12%	370	12%
Leningen met risicokapitaal (EOF)	825	36%	1 000	33%
TOTAAL	2 305	100%	3 028	100%

van Gouverneurs van de EIB heeft in oktober 1995, na een besluit van de Raad van ministers van Economische Zaken en Financiën, toestemming verleend voor het verstrekken van 1 658 miljoen ecu aan leningen uit eigen middelen van de EIB. Zij vallen onder een algemene garantie van de lidstaten van de EU.

WAT HEEFT DE EIB TOT DUSVERRE ONDER LOMÉ IV GEDAAN?

De EIB heeft zich bij haar kredietverlening onder de vierde Overeenkomst van Lomé geconcentreerd op de sectoren energie (energieproductie en -transmissie, ontwikkeling van aardolie- en gasbronnen), verbindingsinfrastructuren (vervoer, telecommunicatie), milieu (watervoorziening en rioolstelsels), industriële ontwikkeling, toerisme en zakelijke dienstverlening. Onder het eerste financiële protocol heeft de EIB 77 transacties uit eigen middelen en 166 transacties met risicodragend kapitaal gefinancierd in 56 ACS-landen en overzeese lands- en gebiedsdelen. Ongeveer 30% van de middelen is verstrekt via lokale banken en financiële instellingen, die voorts verantwoordelijk zijn voor de afzonderlijke investeringsbesluiten op grond van de richtsnoeren van de EIB.

De leningen in de **energiesector**, in totaal 655 miljoen ecu, zijn bestemd voor de bouw of modernisering van krachtstations, zoals de bouw van de Takoradi- en de modernisering van de Akosombo-waterkrachtcentrales aan de rivier de Volta in Ghana, of de bouw van de Garafiridam in Guinea en de Muela-waterkrachtcentrale in Lesotho; ook zijn middelen verstrekt voor de verhoging van de elektriciteitstransmissie- en -distributiecapaciteit in een aantal landen - Bahama's, Barbados, Belize, Caymaneilanden, Comoren, Dominicaanse Republiek, Grenada, Jamaica en Papoea-Nieuw-Guinea - en de onderlinge koppeling van de elektriciteitsnetten van Ivoorkust en Burkina Faso, alsook koppelingsprogramma's tussen Botswana, Zuid-Afrika, Zimbabwe en Mozambique. De EIB heeft voorts kredieten toegekend voor de ontwikkeling van olie- en gasreservoirs in Ivoorkust en de aanleg of het herstel van aardolieleidingen in Kenia, Zambia en Trinidad en Tobago.

In de **vervoersector** is 180 miljoen ecu besteed ten behoeve van investeringen in het herstel van een spoorlijn tussen Ivoorkust en Burkina Faso, de ontwikkeling van havenfaciliteiten in Kaapverdië (Mindelo), Mauritius (Port Louis), Namibië



(Lüderitz en de Walvisbaai), op St. Vincent en de Grenadinen (Kingstown) en in Tanzania (Dar-es-Salaam) en de verbetering van luchthavens in Ethiopië, op Fiji, in Gabon, Mauritius en op St. Kitts and Nevis. Een bijzonder belangrijk regionaal project betrof de vernieuwing en modernisering van luchthavens en voorzieningen ter verbetering van de luchtverkeersveiligheid in de 15 ACS-landen die deel uitmaken van de ASECNA³. De uitbreiding en het herstel van **telecommunicatienetten** zijn eveneens gefinancierd - voor in totaal 125 miljoen ecu - in landen als Djibouti, Eritrea, Ethiopië, Fiji, Jamaica, Mauritius, Namibië, Senegal en Tonga.

De EIB heeft altijd graag projecten gefinancierd die bijdragen tot een beter **milieu**. Daartoe verstrekt zij niet alleen kredieten voor „echte” milieuprojecten, maar door haar strenge projectonderzoeken waarborgt zij tevens dat alle door haar gefinancierde investeringen milieuvriendelijk zijn of geen schade aan het milieu berokkenen. De in de ACS-landen gefinancierde milieuprojecten betreffen voornamelijk stadsvernieuwing: drinkwatervoorziening, rioolstelsels, afvalwaterzuiveringsinstallaties en verwerking van vaste afvalstoffen (in totaal 197 miljoen ecu) in Antigua en Barbuda, op de Bahama's, in Barbados, Botswana, op de Cayman-

³ ASECNA: Agence pour la Sécurité de la Navigation Aérienne en Afrique et à Madagascar (Agentschap voor de veiligheid van de luchtvaart in Afrika en Madagaskar).

eilanden, in Gambia, Guinea, Grenada, Guyana, Malawi, Mauritius, Namibië, Senegal en Zimbabwe.

De ontwikkeling van mijnbouw en industrie, die vaak gericht is op de eerste bewerking van lokaal gewonnen grondstoffen en dus bijdraagt tot een verbetering van de betalingsbalans van de betrokken landen, wordt in de Overeenkomst van Lomé tot de prioriteiten voor de kredietverlening door de EIB gerekend. Er is 140 miljoen ecu naar

mijnbouwprojecten gegaan, zoals de ontwikkeling van de Angorochoas-blokgranietsgroeves in Angola, de goudmijn van Sadiola in Mali, de M'Haoudat-ijzererts-mijn in Mauritanië, de bladgrafietgroeve in Ancuabe (Mozambique), de open kopermijn in Sanyati (Zimbabwe) en de kobaltwinning in Kilembe (Uganda).

INDUSTRIËLE ONTWIKKELING: GROTERE NADRUK OP HET PARTICULIERE BEDRIJFSLEVEN

De EIB heeft altijd zaken gedaan met zowel publiek- als privaatrechtelijke projectopdrachtgevers. In de afgelopen jaren is er steeds meer nadruk gelegd op het particuliere bedrijfsleven, aangezien dit de meeste mogelijkheden biedt om de groei in de opkomende economieën te stimuleren en bij te dragen tot een concurrerend economisch klimaat.

Onder het eerste financiële protocol van de vierde Overeenkomst van Lomé is 40% van de EIB-kredieten gegaan naar de ontwikkeling van de particuliere sector en heeft de Bank in vennootschappen van allerlei omvang geïnvesteerd. Er is 198 miljoen ecu rechtstreeks verstrekt voor grote industriële projecten, voornamelijk in de sectoren chemie, voedselbewerking, textiel en leer, evenals in de be- en verwerking van metalen, rubber en plastics.

Voor kleinere projecten verstrekt de Bank middelen via kredietlijnen (globale kredie-

ten) naar banken en financiële instellingen in de ACS-landen, waarbij zij hen tevens versterkt en helpt hun administratieve en financiële capaciteit op te bouwen. De Bank treedt ook op via diverse Europese ontwikkelingsfinancieringsinstellingen⁴. Met in totaal 549 miljoen ecu heeft de EIB 65 globale kredieten in 41 ACS-landen kunnen verstrekken. Onder dergelijke regelingen is de lokale bank verantwoordelijk voor de vaststelling, beoordeling, selectie en het volgen van de te financieren projecten, waarop de EIB in wisselende mate algemeen toezicht houdt. Het voordeel van deze aanpak is dat de besluiten dichtbij de markt worden genomen, waar ideeën, wensen en mogelijkheden naar boven komen.

Dankzij haar gemakkelijke toegang tot de benodigde financiële middelen heeft de Bank lokale bemiddelende instellingen een reeks instrumenten kunnen bieden: behalve rechtstreekse kredieten ook achtergestelde en voorwaardelijke leningen, converteerbare leningen, leningen met winstdeling en aandeelhoudersvoorschotten uit haar risicokapitaalbronnen.

In Kenia en Uganda heeft de Bank een zogenaamd „Apex-“systeem ontwikkeld: de kredietverlening loopt via de overheid naar de centrale bank tegen gesubsidieerde tarieven; laatstgenoemde verstrekt de middelen voorts tegen commerciële tarieven aan lokale banken en ontwikkelingsfinancieringsinstellingen – om verstoringen op de financiële markten te vermijden – voor de financiering van investeringsprojecten van hun eigen cliënten. De centrale bank treedt als regeringsagent op (opvragen, uitbetalen en innen van vorderingen van de banken) maar de projectbeoordelingen worden door de banken zelf verricht, die ook het risico op alle leningen dragen. Deze vorm van samenwerking met het lokale financiële circuit is nu uitgebreid tot zo'n 20 banken en financiële instellingen.

De EIB wendt ook risicokapitaal aan voor aandelenfinancieringen. Dat kan in diverse vormen geschieden: rechtstreekse deelnemingen namens de EU in het eigen vermogen van financiële instellingen; indirecte deelnemingen in het vermogen van het MKB via financiële bemiddelende instellin-

gen, waaronder beleggingsfondsen voor investeringen in risicokapitaal (Firka's); bijdragen aan de modernisering van staatsbedrijven voordat deze worden geprivatiseerd; financiering van aandelenbezit van Europese bedrijven in ondernemingen in ACS-landen (joint ventures) enzovoort. ■



De vice-president van de EIB die verantwoordelijk is voor de ACS-landen, Claes de Neergaard, heeft over recente ontwikkelingen en de verwachtingen voor de toekomst het volgende opgemerkt:

„In de afgelopen jaren hebben we een aantal tendenzen in de activiteiten van de EIB gezien: er werd meer belang gehecht aan de kredietverlening in de particuliere sector en er werden meer kredieten verstrekt, er werd meer geïnvesteerd via bemiddelende instellingen onder gebruikmaking van een reeks financiële instrumenten. Tegelijkertijd is de EIB investeringen in de infrastructuur blijven steunen, wat zowel voor de economische ontwikkeling van de ACS-landen als voor de particuliere sector in deze landen belangrijk is.

Deze tendenzen zullen zich waarschijnlijk in de komende jaren versterkt voortzetten. De verschuiving van de openbare naar de particuliere sector is een wereldwijd verschijnsel: we zien hoe steeds meer diensten en openbare voorzieningen door de particuliere sector worden beheerd – in de telecommunicatie, bij de elektriciteitsopwekking, het beheer van afvalwater enzovoort. Onze markt is aan het veranderen en wij moeten ons daaraan aanpassen. Een van de hoofdtaken van de EIB is een verdieping van haar samenwerking met de lokale financiële sector om deze te helpen zowel het klein- als het grootbedrijf financieringsmiddelen te verstrekken.

Over het algemeen zijn onze markten verbeterd. Er komen in termen van groei, regionale samenwerking en grotere politieke stabiliteit veelbelovende tekenen uit Afrika, wat bij de Europese ondernemingen een grotere belangstelling voor investeringen zal wekken. Hoe meer de duurzaamheid van dit proces kan worden gesteund, hoe beter. De EIB moet een natuurlijke financiële partner zijn, aangezien zij unieke ervaringen heeft met *emerging markets* en banden onderhoudt met een breed net aan Europese ondernemingen.

Door het trage ratificatieproces in de EU-lidstaten van het tweede financiële protocol bij de vierde Overeenkomst van Lomé heeft de EIB met de ACS-landen zaken moeten doen met een belangrijke beperking: er konden slechts weinig nieuwe leningovereenkomsten worden getekend en uitbetaald. Er is echter in de tussentijd een omvangrijke voorraad kredieten beoordeeld en goedgekeurd. Nu het protocol is geratificeerd, kan de Bank haar kredietverlening versneld ter hand nemen.

Een urgente en belangrijke taak voor de Bank is een nauwe samenwerking met de Europese Commissie voor de structurering op middellange termijn van het stelsel na Lomé. Dit geschiedt op basis van een *groenboek* van de Commissie en uitgebreid overleg met en tussen de ACS-landen en de EU-lidstaten. De Bank heeft het heft in handen voor het ontwerpen van het kader voor een renouvellerende investeringsfaciliteit ter vervanging van het huidige risicokapitaal. Ik ben ervan overtuigd dat het gemoderniseerde „post-Lomé-kader“ dat zich geleidelijk aan aftekent, aan de behoeften en belangen van zowel de ACS-landen als de EU voldoet.”

⁴ Onder het eerste protocol: Cofides (ESP), Commonwealth Development Corporation (UK), de Financierings-Maatschappij voor Ontwikkelingslanden NV (NL), Industrialiseringsfondsen for Udviklingslandene (DK) en Proparco (FR).

De EIB steunt de ontwikkeling van de Midden-Europese kapitaalmarkten



De Europese Investeringsbank is een van de grootste kredietverleners voor projecten in de Midden-Europese landen: in de afgelopen vijf jaar (1993-1997) heeft zij in totaal al 5,4 miljard ecu verstrekt. Als 's werelds grootste multilaterale geldnemer op de kapitaalmarkten breidt de EIB momenteel haar opname-activiteiten tot een aantal landen in Midden-Europa uit. Met dergelijke transacties kan de Bank de binnenlandse spaargelden in deze landen naar productieve projecten doorgeleiden, waarbij zij de wisselkoersrisico's voor de projectopdrachtgevers uitsluit omdat zij in de lokale valuta's kredieten verstrekt. Maar bovenal kan de aanwezigheid van een grote en ervaren partij op de markten in Midden-Europa als de EIB met haar AAA-rating sterk tot hun ontwikkeling en verdieping bijdragen.

PIONIER OP DE MARKTEN VOOR BUITENLANDSE EMITTENTEN

Tien jaar geleden, na de uitbreiding van de Europese Gemeenschap met Griekenland, Spanje en Portugal, was de EIB een pionier op de Spaanse, Portugese en Griekse kapitaalmarkten en heeft zij sterk tot hun groei en internationalisering bijgedragen. Nu is de Bank ook actief geworden in de valuta's van drie Midden-Europese kandidaten voor het EU-lidmaatschap: Tsjechië, Hongarije en Polen. Zij heeft middelen opgenomen in de Tsjechische kroon (CZK), de Poolse zloty (PLN) en onlangs de Hongaarse forint (HUF) op de Hongaarse binnenlandse kapitaalmarkt.

TSJECHIE: OBLIGATIES IN TSJECHISCHE KROON

Sinds 1996 heeft de EIB zeven obligatieleningen in Tsjechische kroon op de CZK-euromarkt geplaatst voor in totaal 7 500 miljoen CZK (ongeveer 200 miljoen ECU). De laatste lening betrof een 15-jarige emissie, waarmee de Bank tegen bijzonder aantrekkelijke voorwaarden haar eerste „pool” kon vormen met CZK voor uitbetalingen op leningen in de valuta van de clënten van de Bank in Tsjechië.

Hoewel de euromarkt van de Tsjechische kroon uitstekende mogelijkheden voor het goedkoop aantrekken van CZK-middelen biedt, denkt de EIB er nu over zich met een schuldemissieprogramma op de Tsjechische binnenlandse CZK-markt te begeven.

POLEN: AAN DE DEM GEÏNDEXEERDE „SYNTHETISCHE” ZLOTY

De EIB heeft ook twee euro-obligatieleningen in de „synthetische” Poolse zloty (PLN), geïndexeerd aan de DEM, geplaatst. De eerste emissie betrof een tweejarige lening van 100 miljoen PLN. De tweede had een omvang van 300 miljoen PLN (ongeveer 77 miljoen ECU), met coupons van 17% en een looptijd van zeven jaar. Het is de langstlopende, aan de DEM gekoppelde, PLN-obligatielening voor het hoogste nominale bedrag dat tot op heden door een geldnemer is geplaatst. De emissie van dergelijke synthetische PLN, waarbij alle rentebetalingen en de aflossing van de hoofdsom in DEM geschieden, illustreert de toenemende vraag van internationale beleggers naar investeringen en posities in PLN.

De EIB legt zich nu vooral toe op de ontwikkeling van de binnenlandse kapitaalmarkten, vooral in Tsjechië, Hongarije en Polen, en op de overdracht van haar omvangrijke financiële kennis op dit terrein aan genoemde landen.

HONGAARS SCHULDEMISSIEPROGRAMMA IN FORINT

Een grote stap in deze richting was de lancering van haar eerste schuldemissieprogramma in Hongaarse forint (HUF) in Hongarije met een volume van HUF 20 miljard (ongeveer 100 miljoen ECU), het eerste in zijn soort in een Midden-Europees land. Na de ratificatie van de kaderovereenkomst tussen de EIB en de Republiek Hongarije werd het programma verder ontwikkeld in nauwe samenwerking met alle relevante overheidsinstanties en de Hongaarse banken. Zo kon

de EIB op de Hongaarse kapitaalmarkt obligaties in HUF in een reeks verschillende structuren uitgeven en projectopdrachtgevers in Hongarije leningen in HUF verstrekken.

Intussen had de Bank vijfjarige obligaties met variabele rente uitgegeven, gekoppeld aan de rentevoet voor de interbank-deposito's in Boedapest (Budapest Interbank Offered Rate). Zij vormen een nieuw product op de Hongaarse markt, die tot op dat moment enkel variabelrentende obligaties gekoppeld aan het Hongaarse rendement op schatkistbiljetten of aan het inflatieniveau had gezien. De lancering van de obligaties met variabele rente in Hongarije onderstreept opnieuw haar pioniersrol bij de ontwikkeling van nieuwe markten en de verdieping van binnenlandse kapitaalmarkten door de uitgifte van nieuwe emissiestructuren.

FINANCIËLE DESKUNDIGHEID VOOR ZICH ONTWIKKELENDE BINNENLANDSE MARKTEN

De ervaring van de EIB met het Hongaarse schuldemissieprogramma en met soortgelijke programma's in valuta's van diverse lidstaten zal als referentie dienen voor de lancering van eenzelfde project in Polen in nauwe samenwerking met het Poolse bankwezen en de betrokken autoriteiten.

De EIB is hard op weg de toonaangevende emittent in Hongarije, Polen en Tsjechië te worden. Dit is belangrijk om een goede bijdrage te kunnen leveren aan de groei, verdieping en spreiding van bestaande marktstructuren en om deze in overeenstemming te brengen met de huidige structuren in de Europese Unie. Teneinde aan specifieke wensen van projectopdrachtgevers in andere Midden-Europese landen te voldoen, heeft de EIB al contact opgenomen met de betrokken nationale autoriteiten en banken in een aantal landen. Naar verwachting zal zij binnen niet al te lange tijd middelen gaan opnemen in steeds meer Midden-Europese valuta's. ■

BEI EIB
FORUM

1998 LONDON

EIB-FORUM 1998: EUROPA'S UITDAGING: INVESTEREN IN BANEN

LONDEN, 22-23 OKTOBER 1998

Het vierde EIB-forum zal een thema behandelen dat van cruciaal belang is voor het welslagen van de Economische en Monetaire Unie en dus bovenaan op de politieke agenda van de Europese Unie staat. Op de drempel van de derde fase van de EMU moet de Europese Unie aan de voorwaarden voor macro-economische stabiliteit voldoen en de Europese economische integratie blijven steunen hoewel zij tegelijkertijd te kampen heeft met een blijvend hoge werkloosheid. Met dit alles in gedachten heeft de Europese Raad van Amsterdam in juni 1997 een strategie voor groei en werkgelegenheid vastgesteld waarin de bevordering van investeringen een belangrijke rol speelt.

Als de financieringsinstelling van de Europese Unie is de EIB sterk betrokken bij het Europese groei- en werkgelegenheidsbeleid, dat zij steunt door langlopende kredieten voor investeringsprojecten te verstrekken. Teneinde een substantieel deel van haar financieringsmiddelen naar gezonde investeringen in arbeidsintensieve sectoren te leiden, heeft de Bank halverwege 1997 haar Amsterdam Special Action Programme (ASAP) gelanceerd. Met dit programma breidt de EIB haar kredietverlening uit tot de sectoren gezondheid, onderwijs en stadsvernieuwing, intensiveert haar financiering van investeringen in werkscheppende infrastructures en verstrekt risicokapitaal aan het vernieuwende midden- en kleinbedrijf.

Het EIB-forum heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de bespreking van belangrijke Europese thema's en als ontmoetingsplaats van deskundigen contacten te bevorderen tussen specialisten op het tijdens het forum besproken terrein. Het EIB-forum 1998 zal het verband tussen investeringen en werkgelegenheid in de Europese Unie behandelen, waarbij bijzondere nadruk wordt gelegd op het aantrekken van kapitaal binnen de EMU en

de beschikbaarheid van risicokapitaal voor innovatieve bedrijven. De eigen intellectuele bijdrage van de Bank aan de discussies tijdens het forum zullen onder meer op praktische ervaringen met de tenuitvoerlegging van ASAP zijn gebaseerd.

Het forum zal ruim 300 vertegenwoordigers bijeenbrengen van banken en andere financiële instellingen, werkgeversverenigingen en vakbonden, parlementen, regeringen, regionale overheden, internationale organisaties, universiteiten en de media. Hoofdsprekers zijn *Gordon Brown*, minister van Financiën en gouverneur van de EIB voor het Verenigd Koninkrijk – die de openingstoespraak zal houden, *Renato Ruggiero*, directeur-generaal van de Wereldhandelsorganisatie, die de taferele zal verzorgen, en *Mario Monti*, Europees commissaris voor de interne markt en financiële diensten, die de ideeën van de Commissie zal uiteenzetten. Andere belangrijke personen die het woord zullen voeren en die een breed scala aan economische, financiële en politieke standpunten vertegenwoordigen als ook over ervaringen uit praktijk en wetenschap kunnen vertellen, zijn onder meer *Bernd Pischetsrieder*, voorzitter van de raad van bestuur van BMW, *John S. Monks*, secretaris-generaal van het Trades Union Congress in Groot-Brittannië, *Marc Vienot*, voorzitter van de Parijse effectenbeurs Europlace en *Salvador García Atance*, voorzitter van AB Asesores.

De EIB is erg blij met de komst van *Jacques Delors*, voormalig voorzitter van



de Europese Commissie, wiens *Witboek voor groei, concurrentievermogen en werkgelegenheid* als de oorspronkelijke „bron” van de huidige groei- en werkgelegenheidsstrategie van de Unie kan worden beschouwd. De heer Delors zal de inleiding verzorgen op de eerste dag van het forum over de rol van investeringen bij het scheppen van banen.

Het EIB-forum 1998 vindt plaats in het jaar dat de EIB haar veertigjarig bestaan viert en volgt op twee fora die aan regionale thema's waren gewijd: het derde forum in Stockholm in 1997 over de integratie en samenwerking in de regio rond de Oostzee en het tweede forum in Madrid in 1996, dat gericht was op het euromediterrane partnerschap. Het eerste EIB-forum in Amsterdam (1995) behandelde het „horizontale” thema van deelname van de particuliere sector in de financiering van grote infrastructures. De *Proceedings*¹ van het forum van dit jaar zullen, evenals in voorgaande jaren, worden gepubliceerd en op grote schaal binnen en buiten de EU onder diegenen die voor dit thema belangstelling tonen worden verspreid. ■

¹ De *Proceedings* van het EIB-forum 1997 zijn in april 1998 gepubliceerd en zijn op aanvraag gratis verkrijgbaar bij de hoofdafdeling Communicatie van de EIB, fax 00352-4379 3189.

Video over 40 jaar Europese Investeringsbank



De EIB heeft ter gelegenheid van haar veertigjarig bestaan een korte video geproduceerd. Haar geschiedenis wordt op informatieve en informele manier verteld. De film is verkrijgbaar in het Engels, Frans, Duits, Italiaans, Spaans en Portugees. Hij onderscheidt zich van andere eigen audiovisuele producties van de EIB die vooral tot bancaire en financiële deskundigen zijn gericht. Zij kunnen overigens nog altijd de regelmatig bijgewerkte bedrijfsfilm „Financing European integration” krijgen.

Met de nieuwe film over veertig jaar EIB hopen wij een breder publiek te bereiken. Vooral televisiestations, kamers van koophandel en industrie, EU-instellingen en delegaties in het buitenland, Europese organisaties, beroepsorganisaties, universiteiten en scholen zullen de nieuwe video handig vinden om „de EIB uit te leggen”, die in de unieke situatie verkeert dat zij zowel een instelling van de Europese Unie als een bank is.

In een historisch gedeelte, dat in vier decennia is onderverdeeld, worden wereldgebeurtenissen en bekende personen gepresenteerd naast de EIB-activiteiten in diezelfde periode. Aan het einde van de film geeft de president van de EIB, Sir Brian Unwin, een toelichting op het „Amsterdam Special Action Programme - ASAP” van de Bank, het antwoord van de EIB op de resolutie over groei en werkgelegenheid van de Europese Raad van Amsterdam in juni 1997.

De film biedt voortvarend en stijlvol een goede mengeling van beelden van projecten, kapitaalmarkten en „de Bank aan het werk” en belicht vooral haar bijdrage tot de verbetering van de levensstandaard en de kwaliteit van het bestaan in de Europese Unie en in andere regio's van de wereld.

Behalve de nieuwe film over het veertigjarig bestaan van de Bank en de bedrijfsvideo is de EIB bezig met het opzetten van een videotheek met filmfragmenten voor televisiejournalisten. Op dit moment zijn de

volgende cassettes verkrijgbaar: de besluitvormingsorganen van de EIB (Raad van Gouverneurs, Raad van Bewind, Directie, de president), het EIB-gebouw, EIB-financieringen ten behoeve van de regionale ontwikkeling, EIB-financieringen in Griekenland en EIB-financieringen in Portugal. ■



VHS-exemplaren (Betacam tv-stations) kunnen gratis worden aangevraagd bij mevrouw Sophie Decelle, EIB, 100 bd. Konrad Adenauer, L-2950 Luxemburg, tel.: (00352) 4379-3155, fax: (00352) 4379.3189, e-mail S.DECELLE@eib.org.

EIB Mededelingen wordt regelmatig door de hoofdafdeling Communicatie van de Europese Investeringsbank in 11 talen uitgegeven (Deens, Duits, Engels, Fins, Frans, Grieks, Italiaans, Nederlands, Portugees, Spaans en Zweeds).

Het gepubliceerde materiaal in EIB Mededelingen kan vrijelijk worden geciteerd en gekopieerd. Toezending van publicaties en bevestiging van gebruik van dit materiaal wordt evenwel op prijs gesteld.

100, bd Konrad Adenauer
L - 2950 Luxemburg
tel. 4379 -1 - fax 43 77 04 -
H320 videoconferencing 43 93 67

Kantoor Italië:
Via Sardegna, 38 - I - 00187 Rome
tel. 4719 -1 - fax 4287 34 38 -
H320 videoconferencing 48 90 55 26

Kantoor Athene:
Amalias, 12 - GR-10557 Athene
tel. 3220 773/ 774/ 775 - fax 3220 776

Kantoor Lissabon:
Avenida da Liberdade, 144 -156, 8°
P -1250 Lissabon
tel. 342 89 89 o 342 88 48 -
fax 347 04 87

Kantoor Londen:
68, Pall Mall - Londen SW1Y 5ES
tel. 0171 -343 1200 - fax 0171- 930 9929

Kantoor Madrid:
Calle José Ortega y Gasset, 29
E - 28006 Madrid
tel. 431 13 40 - fax 431 13 83

Contactbureau Brussel:
Wetstraat 227 - B -1040 Brussel
tel. 230 98 90 - fax 230 58 27 -
H320 videoconferencing 280 11 40

Internet <http://www.eib.org>

Foto's: fototheek EIB,
EG, Sue Cunningham, Fotostock.

Gedrukt door Ceuterick in België
op gehomologeerd Arctic zijdepapier
"Nordic Swan"

IX-AA-98-002-NL-C